

Laidiens: 02.06.2011., Nr. 86

Ministru kabineta noteikumi Nr.389

Rīgā 2011.gada 17.maijā (prot. Nr.31 36.§)

Grozījumi Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumos Nr.1047 "Noteikumi par autoceļiem neparedzētās mobilās tehnikas iekšdedzes motoru radīto piesārņojošo vielu emisiju gaisā"

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par atbilstības novērtēšanu" 7.pantu un
likuma "Par piesārņojumu" 11.panta otrās daļas 5.punktu un 10.punktu*

Izdarīt Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumos Nr.1047 "Noteikumi par autoceļiem neparedzētās mobilās tehnikas iekšdedzes motoru radīto piesārņojošo vielu emisiju gaisā" (Latvijas Vēstnesis, 2006, 8.nr.; 2007, 57.nr.) šādus grozījumus:

1. Aizstāt 2.46.apakšpunktā vārdu "Kopiena" (attiecīgā locījumā) ar vārdiem "Eiropas Savienība" (attiecīgā locījumā).

2. Papildināt noteikumus ar 2.47. un 2.48.apakšpunktu šādā redakcijā:

"2.47. **emisijas kontroles stratēģija** – emisijas kontroles sistēmas kombinācija, kurā ietilpst viena bāzes emisijas kontroles stratēģija un viens papildu emisijas kontroles stratēģiju kopums, kas ir iekļauts kopējā motora konstrukcijā vai mobilās tehnikas konstrukcijā, kura aprīkota ar motoru;

2.48. **reāģents** – jebkura izmantojama vai neatgūstama viela, kas vajadzīga un ko izmanto, lai nodrošinātu efektīvu izplūdes gāzu pēcapstrādes sistēmas darbību."

3. Izteikt 6. un 7.punktu šādā redakcijā:

"6. Sertificēšanas institūcijai jābūt akreditētai sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" Latvijas Nacionālajā akreditācijas birojā atbilstoši standartam LVS EN 45011 : 2004 "Vispārīgās prasības institūcijām, kas nodarbojas ar produktu sertifikācijas sistēmām" un par to jāpublicē paziņojums Latvijas Nacionālā akreditācijas biroja mājaslapā internetā (www.latak.lv) vai arī tai jābūt citas Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentai institūcijai. Sertificēšanas institūcija atbild par visiem motora vai motoru saimes tipa apstiprināšanas aspektiem, tipa apstiprinājuma sertifikātu izsniegšanu un anulēšanu, kontaktiem ar citu dalībvalstu kompetentajām institūcijām, kā arī pārbauda pasākumus, kurus veicis ražotājs, lai nodrošinātu ražojumu atbilstību noteiktajām prasībām.

7. Tehniskajam dienestam jābūt akreditētam sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" Latvijas Nacionālajā akreditācijas birojā atbilstoši standartam LVS EN ISO/IEC 17025 : 2005 "Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju vispārīgās prasības" un par to jāpublicē paziņojums Latvijas Nacionālā

akreditācijas biroja mājaslapā internetā (www.latak.lv) vai arī tam jābūt citas Eiropas Savienības dalībvalsts tehniskajam dienestam."

4. Papildināt noteikumus ar 75.2.5.apakšpunktu šādā redakcijā:

"75.2.5. no augšas turamas profesionāli lietojamas daudzpozīciju pārnēsājamās dzīvžogu šķēres un no augšas turami ķēdes zāģi koku sagarināšanai, kas aprīkoti ar SH:2 un SH:3 klases motoru (neatkarīgi no šo noteikumu 76.punktā noteiktā atbrīvojuma termiņš ir pagarināts līdz 2013.gada 31.jūlijam)."

5. Papildināt informatīvo atsauci uz Eiropas Savienības direktīvām ar 6.punktu šādā redakcijā:

"6) Eiropas Komisijas 2010.gada 31.marta Direktīvas 2010/26/ES, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/68/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pasākumiem pret gāzveida un daļiņveida piesārņotāju emisiju no visurgājējai tehnikai uzstādāmajiem iekšdedzes motoriem."

6. Papildināt 1.pielikumu ar 7.nodaļu šādā redakcijā:

"7. Tipa apstiprināšanas prasības III B un IV laikposmā

23. Šo nodaļu piemēro, lai apstiprinātu tipu elektroniski vadāmiem motoriem, kuros izmanto elektronisko vadību degvielas daudzuma un iesmidzināšanas brīža noteikšanai. Šo nodaļu piemēro neatkarīgi no tehnoloģijas, kas izmantota šādos motoros, lai nodrošinātu atbilstību šā pielikuma 12.9. un 12.10.apakšpunktā noteiktajām emisijas robežvērtībām.

24. Bāzes emisijas kontroles stratēģijai noteiktās prasības:

24.1. bāzes emisijas kontroles stratēģiju, kas darbojas visā motora darbības laikā ar jebkādiem motora apgrīzieniem un griezes momentu, konstruē tā, lai nodrošinātu motora atbilstību šiem noteikumiem;

24.2. ir aizliegta jebkāda bāzes emisijas kontroles stratēģija, kura nošķir motora darbību standartizētā tipa apstiprinājuma testā un citos darbības apstākļos un kura tādēļ var samazināt emisijas kontroles līmeni, kad motors nedarbojas apstākļos, kas pilnībā iekļauti tipa apstiprinājuma testa procedūrā.

25. Papildu emisijas kontroles stratēģijai noteiktās prasības:

25.1. papildu emisijas kontroles stratēģiju var izmantot motorā vai mobilajā tehnikā, ja papildu emisijas kontroles stratēģija, kad tā ir aktivizēta, maina bāzes emisijas kontroles stratēģiju, reaģējot uz īpašu apkārtējās vides vai ekspluatācijas apstākļu kopumu, bet kura pastāvīgi nesamazina emisijas kontroles sistēmas efektivitāti:

25.1.1. ja papildu emisijas kontroles stratēģija ir aktivizēta tipa apstiprināšanas testa laikā, šā pielikuma 25.2. un 25.3.apakšpunktu nepiemēro;

25.1.2. ja papildu emisijas kontroles stratēģija nav aktivizēta tipa apstiprināšanas testa laikā, ir jāpierāda, ka papildu emisijas kontroles stratēģija darbojas tikai tik ilgi, cik nepieciešams šā pielikuma 25.3.apakšpunktā minēto mērķu sasniegšanai;

25.2. papildu emisijas kontroles stratēģijai piemēro šādus kontroles nosacījumus:

25.2.1. augstums nepārsniedz 1 000 metrus (vai līdzvērtīgu 90 kPa atmosfēras spiedienu);

25.2.2. apkārtējā temperatūra ir robežās no 275 K līdz 303 K (no 2 °C līdz 30 °C);

25.2.3. motora dzesēšanas šķidruma temperatūra pārsniedz 343 K (70 °C);

25.2.4. ja papildu emisijas kontroles stratēģija tiek aktivizēta, kad motors darbojas šā pielikuma 25.2.1., 25.2.2. un 25.2.3.apakšpunktā minētajos kontroles nosacījumos, stratēģiju aktivizē tikai izņēmuma gadījumos;

25.3. papildu emisijas kontroles stratēģiju aktivizē šādiem mērķiem:

25.3.1. ar signāliem no transportlīdzekļa –, lai aizsargātu no bojājuma motoru (arī gaisa apstrādes ierīces) vai mobilo tehniku, kurai motors uzstādīts;

25.3.2. ekspluatācijas drošībai un emisijas kontroles stratēģijām;

25.3.3. pārāk lielas emisijas novēršanai aukstās palaišanas vai iesildīšanas, vai apturēšanas laikā;

25.3.4. lai kompensētu viena reglamentētā piesārņotāja kontroli īpašos vides vai ekspluatācijas apstākļos un visi pārējie attiecīgā motora reglamentētie piesārņotāji (gāzveida piesārņojums un cietās daļiņas) iekļautos atļautajās emisijas robežās. Mērķis ir kompensēt dabiskas izcelsmes parādību ietekmi tādā veidā, kas pietiekami kontrolētu visas emisijas sastāvdaļas.

26. Tipa apstiprināšanas testa laikā ražotājs pierāda tehniskajam dienestam, ka jebkādas papildu emisijas stratēģijas darbība atbilst šā pielikuma 25.punkta nosacījumiem. Pierādīšana ietver šā pielikuma 28.punktā minētās dokumentācijas novērtēšanu.

27. Aizliegts darbināt jebkādu papildu emisijas kontroles stratēģiju emisiju samazināšanai, kura neatbilst šā pielikuma 25.punkta nosacījumiem.

28. Ražotājs, iesniedzot tehniskajā dienestā pieteikumu par tipa apstiprināšanu, kopā ar to iesniedz informācijas mapi, kurā ir ziņas par jebkuru konstrukcijas elementu, emisijas kontroles stratēģiju un līdzekļiem, ar ko papildu stratēģija tieši vai netieši kontrolē izejas parametrus. Informācijas mapei ir divas daļas:

28.1. dokumentu paketē, kas pievienota tipa apstiprinājuma pieteikumam, iekļauj emisijas kontroles stratēģijas pilnu aprakstu. Sniedz pierādījumus tam, ka identificēta visa matricas pieļautā izvade, kas iegūta no atsevišķo vienību ievades kontroles diapazona. Pierādījumus pievieno informācijas mapei atbilstoši šo noteikumu 2.pielikumam;

28.2. papildu materiālā, ko iesniedz tehniskajā dienestā, bet nepievieno tipa apstiprinājuma pieteikumam, ietver visus parametrus, kurus maina kāda papildu emisijas kontroles stratēģija, un robežnosacījumus, saskaņā ar kuriem šī stratēģija darbojas, jo īpaši:

28.2.1. aprakstu par vadības loģiku, kontroles secību un pārslēgšanas punktiem visos ekspluatācijas režīmos degvielas padeves sistēmai un citām galvenajām sistēmām, lai nodrošinātu efektīvu emisiju kontroli (piemēram, izplūdes gāzu recirkulācijas sistēma (turpmāk – EGR) vai reaģenta dozēšana);

28.2.2. jebkuras motoram uzstādītas papildu emisijas kontroles stratēģijas lietojuma pamatojumu, pievienojot materiālu un testa datus, ar ko pierāda ietekmi uz izplūdes gāzu emisiju. Pamatojums var ietvert testa rezultātus, rūpīgu tehnisku analīzi vai arī abus šos elementus;

28.2.3. detalizētu aprakstu par algoritmiem vai sensoriem (attiecīgā gadījumā), ko izmanto, lai identificētu, analizētu vai diagnosticētu NO_x kontroles sistēmas nepareizu darbību;

28.2.4. pielāides, ko izmanto, lai izpildītu šā pielikuma 29.8.2.apakšpunktā noteiktās prasības neatkarīgi no izmantotajiem līdzekļiem;

28.3. papildu materiāls, kas minēts šā pielikuma 28.2.apakšpunktā, ir komercnoslēpums. To iesniedz tipa apstiprinātājai iestādei pēc pieprasījuma. Tipa apstiprinātāja iestāde apstrādā šo informāciju kā komercnoslēpumu.

29. Prasības NO_x kontroles pasākumu pareizas darbības nodrošināšanai:

29.1. ražotājs iesniedz tehniskajā dienestā informāciju par NO_x kontroles pasākumu funkcionālajiem ekspluatācijas parametriem, izmantojot šo noteikumu 2.pielikuma 2.punkta tabulas 2.punktā un 4.punkta tabulas 2.punktā minētos dokumentus;

29.2. ja emisijas kontroles sistēmai nepieciešams reaģents, ražotājam šo noteikumu 2.pielikuma 2.punkta tabulas 2.2.1.13.apakšpunktā un 4.punkta tabulas 2.2.1.13.apakšpunktā jānorāda šā reaģenta īpašības, tai skaitā reaģenta tips un informācija par koncentrāciju šķīdumā, prasības darba temperatūrai un atsauces uz starptautiskajiem standartiem attiecībā uz sastāvu un kvalitāti;

29.3. motora emisijas kontroles stratēģija darbojas visos Eiropas Savienības teritorijas parastajos klimatiskajos apstākļos, jo īpaši zemās temperatūrās;

29.4. ražotājs tehniskajam dienestam pierāda, ka, izmantojot reaģentu, amonjaka emisijas vidējā vērtība piemērojamā emisiju testa cikla laikā, lai saņemtu tipa apstiprinājumu, nepārsniedz 25 ppm;

29.5. ja mobilajai tehnikai ir uzstādītas vai pievienotas atsevišķas reaģenta tvertnes, nodrošina līdzekļus tvertnē esošā reaģenta parauga ņemšanai. Parauga ņemšanas vietai jābūt viegli pieejamai, neizmantojot īpašus instrumentus vai ierīces;

29.6. ekspluatācijas un tehniskās apkopes prasības:

29.6.1. atbilstoši šo noteikumu 15.punktam tipa apstiprinājumu piešķir ar nosacījumu, ka visiem mobilās tehnikas vadītājiem tiek nodrošinātas rakstiskas instrukcijas;

29.6.2. šā pielikuma 29.6.1.apakšpunktā minētajā instrukcijā ietver:

29.6.2.1. brīdinājumu par iespējamiem darbības traucējumiem, ko rada motora nepareiza darbināšana, ekspluatācija vai tehniskā apkope, un informāciju par piemērotiem darbības traucējumu novēršanas pasākumiem;

29.6.2.2. brīdinājumu par nepareizu mehānisma ekspluatāciju, kas var izraisīt motora darbības traucējumus, un informāciju par piemērotiem darbības traucējumu novēršanas pasākumiem;

29.6.2.3. informāciju par pareizu reaģenta lietošanu un par reaģenta uzpildīšanu tehniskās apkopes starplaikā;

29.6.2.4. brīdinājumu, ka tipa apstiprinājuma sertifikāts, kas izsniegts attiecīgajam motora tipam, ir derīgs tikai tad, ja ir izpildīti visi šie nosacījumi:

29.6.2.4.1. motoru darbina, ekspluatē un tehniski apkopj saskaņā ar motora ražotāja sniegtajām instrukcijām;

29.6.2.4.2. lai novērstu nepareizu darbību, ekspluatāciju vai tehnisko apkopi, tiek veikti tūlītēji pasākumi saskaņā ar labošanas pasākumiem, kas norādīti šā pielikuma 29.6.2.1. un 29.6.2.2.apakšpunktā minētajos brīdinājumos;

29.6.2.4.3. nav notikusi tīša nepareiza motora lietošana, jo īpaši, deaktivizējot vai neveicot tehnisko apkopi EGR vai reaģenta dozēšanas sistēmai;

29.7. instrukcijas un vadītāja rokasgrāmatu par mobilo tehniku vai motoru sagatavo valsts valodā, ierobežojot tehnisku terminu lietojumu;

29.8. reaģenta kontroles prasības (ja attiecināms):

29.8.1. saskaņā ar šo noteikumu 15.punktu tipa apstiprinājumu piešķir ar nosacījumu, ka atbilstoši mobilās tehnikas konfigurācijai tiek nodrošināti indikatori vai citi piemēroti līdzekļi, kas informē vadītāju:

29.8.1.1. par atlikušo reaģenta daudzumu reaģenta tvertnē (ar īpašu papildu signālu informē, ja atlikušais reaģenta daudzums ir mazāks nekā 10 % no tvertnes ietilpības);

29.8.1.2. ja reaģenta tvertne ir tukša vai gandrīz tukša;

29.8.1.3. ja reaģents tvertnē neatbilst īpašībām, kuras minētas šo noteikumu 2.pielikuma 2.punkta tabulas 2.2.1.13.apakšpunktā un 4.punkta tabulas 2.2.1.13.apakšpunktā saskaņā ar uzstādītajiem novērtēšanas līdzekļiem;

29.8.1.4. ja reaģenta pievadīšana tiek pārtraukta, reaģējot uz motora darbības apstākļiem, kuros dozēšana nav nepieciešama, un šo pārtraukšanu neietekmē motora elektroniskā kontroles vienība vai dozēšanas kontrolieris, ja par šiem darbības apstākļiem ir informēta apstiprinātāja iestāde;

29.8.2. pēc ražotāja izvēles prasības attiecībā uz reaģenta atbilstību paziņotajām īpašībām un ar tām saistīto NO_x emisijas pielaidi tiek izpildītas ar vienu no šādiem līdzekļiem:

29.8.2.1. tiešiem līdzekļiem, piemēram, reaģenta kvalitātes sensora izmantošana;

29.8.2.2. netiešiem līdzekļiem, piemēram, NO_x sensora izmantošana izplūdes gāzēs, lai novērtētu reaģenta efektivitāti;

29.8.2.3. jebkādiem citiem līdzekļiem, ja rezultāts ir vismaz tikpat efektīvs kā rezultāts, ko var panākt, izmantojot šā pielikuma 29.8.2.1. un 29.8.2.2.apakšpunktā minētos līdzekļus."

7. Izteikt 2.pielikuma 2.punkta tabulas 2.punktu šādā redakcijā:

"2.	PASĀKUMI GAISA PIESĀRŅOJUMA SAMAZINĀŠANAI	
2.1.	Ierīce kartera gāzu pārstrādei: ir/nav ²	
2.2.	Papildu ierīces piesārņojuma novēršanai (ja tādas ir un ja uz tām neattiecas cita pozīcija)	
2.2.1.	Katalītiskais pārveidotājs: ir/nav ²	
2.2.1.1.	Marka(-as):	
2.2.1.2.	Tips(-i):	
2.2.1.3.	Katalītisko pārveidotāju un elementu skaits:	
2.2.1.4.	Katalītiskā(-o) pārveidotāja(-u) izmēri un tilpums:	
2.2.1.5.	Katalītiskās darbības veids:	
2.2.1.6.	Dārgmetālu kopējais daudzums:	
2.2.1.7.	Relatīvā koncentrācija:	
2.2.1.8.	Substrāts (struktūra un materiāls):	
2.2.1.9.	Elementa blīvums:	
2.2.1.10.	Katalītiskā(-o) pārveidotāja(-u) korpusa tips:	
2.2.1.11.	Katalītiskā(-o) pārveidotāja(-u) novietojums (vieta(-as) un maksimālais/minimālais attālums līdz motoram):	
2.2.1.12.	Normālais ekspluatācijas temperatūras diapazons (K):	K
2.2.1.13.	Izmantojamais reaģents (attiecīgā gadījumā):	
2.2.1.13.1.	Katalītiskajai reakcijai nepieciešamā reaģenta tips un koncentrācija:	
2.2.1.13.2.	Normālais reaģenta darbības temperatūras diapazons:	
2.2.1.13.3.	Starptautiskais standarts (attiecīgā gadījumā):	
2.2.1.14.	NO _x sensors: ir/nav ²	
2.2.2.	Skābekļa sensors: ir/nav ²	